

Sunde og raske køer skal løfte bundlinjen og hjælpe klimaet

Et nyt forskningsprojekt på Aarhus Universitet skal hjælpe mælkeproducenterne med at holde deres køer i live og i god form. Det vil man gøre ved til dels at udvikle nye diagnosticeringsværktøjer til dyrlægerne og til dels lave udregningsmodeller, der skal synliggøre de økonomiske fordele for landmanden i at forebygge sygdomme.

Af Steven Andersen

■ Kan man forebygge sygdomme og holde sine køer sunde og raske, bidrager det ikke kun til at mindske en bedrifts samlede CO₂-udledning, det kan også mærkes på bundlinjen hos den enkelte landmand.

Det er budskabet i et nyt forskningsprojekt på Institut for Husdyrvidenskab på Aarhus Universitet, der netop har modtaget 10,5 millioner kroner fra Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP), der hører under Landbrugsstyrelsen.

Forskningsprojektet foregår i samarbejde med Københavns Universitet og de private virksomheder Dyrleger&Ko, Simherd og Arla. Sidstnævnte har netop sundheden for sine producenter køer som én af fem særlige fokuspunkter, der skal øge den klimamæssige bæredygtighed på bedrifterne.

Forskningsprojektet, der går under navnet 'Klima, dyrevelfærd og økonomi i sunde køer', forkortet KlimaKS, vil både udvikle nye værktøjer til at holde øje med køernes sundhed og lave et såkaldt beslutningsstøttesystem, der skal hjælpe med at udregne den økonomiske gevinst for den enkelte landmand, når han

■ Som en del af projektet KlimaKS kigger man fra Aarhus Universitets side blandt andet på, hvordan man kan reducere klowlidelser hos køerne. Foto: Anne Kjærgaard

lykkedes med at holde sine dyr i god form.

- Vi tror, at der er mange landmænd, der undervurderer, hvor mange sygdomme køerne kan lide af, og de konsekvenser sygdommene har. Samtidig undervurderer de gevinsterne ved at forebygge sygdomme. Men de mangler også nogle præcise værktøjer til at anskueliggøre, hvor meget de kan tjene ved at forebygge, siger Søren Østergaard, professor på Institut for Husdyrvidenskab og projektleder på KlimaKS.

Føre til stor klimagasreduktion

Projektet tager udgangspunkt i de tre typiske lidelser, som malkekosbesætninger kan blive udsat for: Mastitis og stofskifte- og klowlidelser. Ved hjælp af det planlagte beslutningsstøttesystem, skal matematiske modeller, der tager udgangspunkt i de specifikke data fra den enkelte landmand, udregne de eventuelle økonomiske fordele ved at forebygge de nævnte lidelser.

En sådan indsats skal desuden

mindske bedrifternes drivhusgasudledning, når man holder køerne i live, og derved holder sin produktion oppe uden at bruge ekstra ressourcer. Søren Østergaard anslår, at projektet kan øge indtjeningen i mælkeproduktionen med 61 millioner kroner per år. Og føre til en klimagasreduktion på 17 millioner kilo CO₂-ækvivalenter per år.

- Det er ikke nye sygdomme, og man ved, at der er forskellige måder at forebygge på. Men man har aldrig opbygget et system, hvor man med bedriftsdata kan sige, hvor meget du faktisk kan tjene ved at forebygge. Det nye er også at kigge på den her klimagevinst, når man holder sine køer i live. Hvis ens køer er mindre syge, så lever de længere, og du behøver færre kvier for at kunne udskifte dine køer. Sunde køer producerer også mere mælk, siger Søren Østergaard.

Klare løsningsforslag

Professoren peger blandt andet på muligheder for at forbedre hygiejnen, når man skal forebyg-

ge mastitis. Blandt andet at tidlig overvågning af køernes stofskifte muliggør en tidlig indsats med ændret foder, ligesom bedre plads og hyppig klowlbeskæring kan afhjælpe klowlidelser.

Den private virksomhed Dyrleger&Ko står for at udvikle et nyt system til besætnings-specifik sygdomsovervågning og tidlig forebyggelse. Det inkluderer blandt andet en række nye diagnosticeringsværktøjer, hvor man med blod- og mælkeprøver skal kunne teste mere præcist for risikoen af mastitis og stofskiftelidelser.

Simherd står for det føromtalt beslutningsstøtteprogram. Arla er med i projektet for at sikre den praktiske relevans for sine mælkeproducenter og lære af resultaterne, som efterfølgende kan udbredes. KlimaKS sættes i gang efter nytår og forventes færdiggjort i 2025.

■ Dyrleger&Ko, der er med i KlimaKS, vil udvikle nye metoder til at analysere på blod- og mælkeprøver og forudsige risikoen for, at besætningen bliver ramt af sygdom. Foto: Arkivfoto

■ KlimaKS, der har modtaget midler gennem GUDP, vil udvikle systemer, der skal tydeliggøre de økonomiske fordele for en landmand, hvis han investerer i sygdomsforebyggelse af sine køer. Foto: Camilla Bønløkke